

**Имало ли е голям взрив?
Как да разберем?**

Големия взрив

Модел на раждането и развитието на Вселената
Базиран на експериментални наблюдения

Къде сме сега?

Картина на Големия взрив

- Гравитация – разширение определено от съдържанието на Вселената
- Инфлация – решение на проблемите с хоризонта и плоскостта
- Начални квантови флуктуации + Гравитация – за да доведат до формирането на структури

Как можем да проверим тези предположения?

- Измерване на съдържанието и изследване на историята на разширение на Вселената
- Измерване на плоскостта
- Измерване на структурните формирания

Наблюдаема информация само за $t > 300\,000$ г.

Съотношение на леките елементи за $t > 3$ мин

От какво е направена Вселената?

Какво се случило през тези първи 3 минути ?

Можем ли да го проверим експериментално?

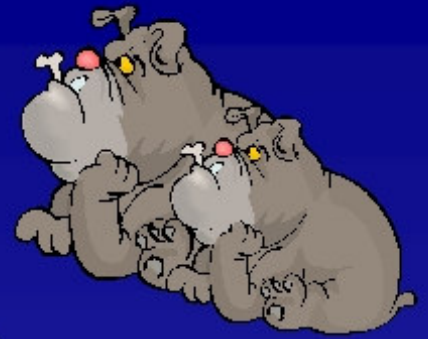
За да отговорим на тези въпроси е нужно да знаем какъв е състава на Вселената

Quarks		Leptons		Bosons
up	down	electron	neutrino e	photon
charm	strange	muon	neutrino μ	gluon
top	beauty	tau	neutrino τ	$Z^0 W^\pm$
				Higgs

WANTED

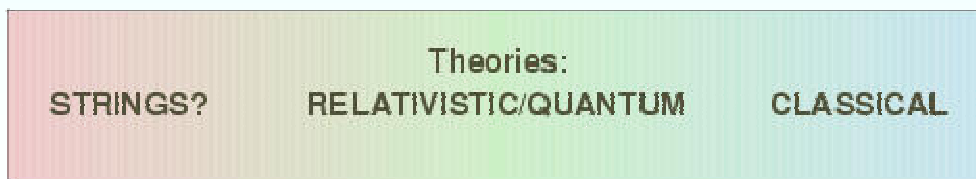
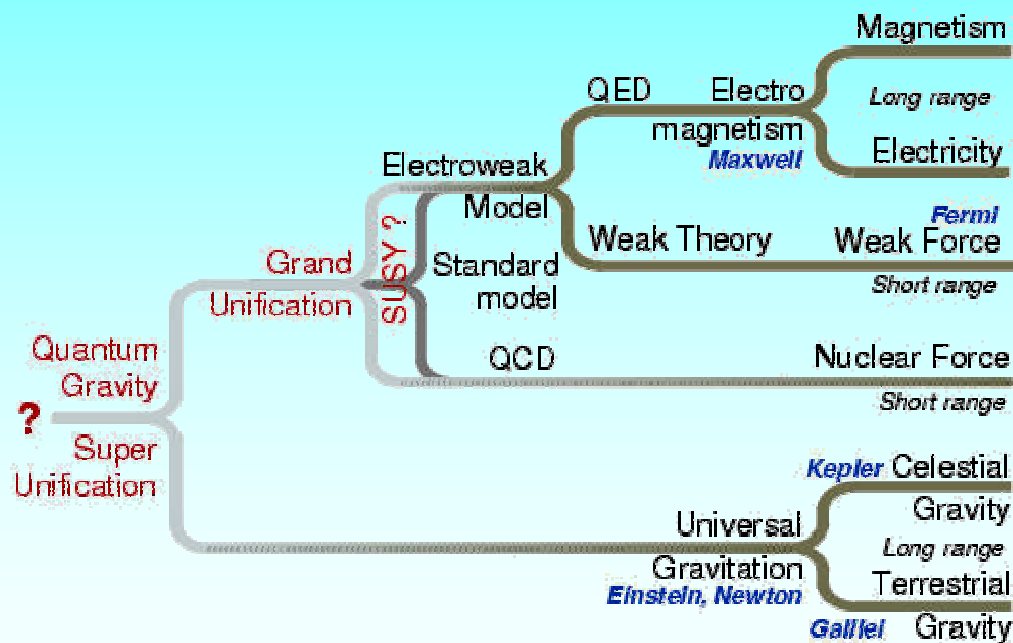
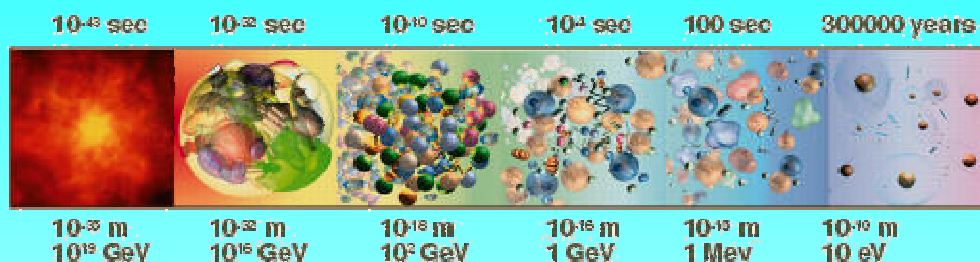

Higgs
GREAT REWARD
STOCKHOLM

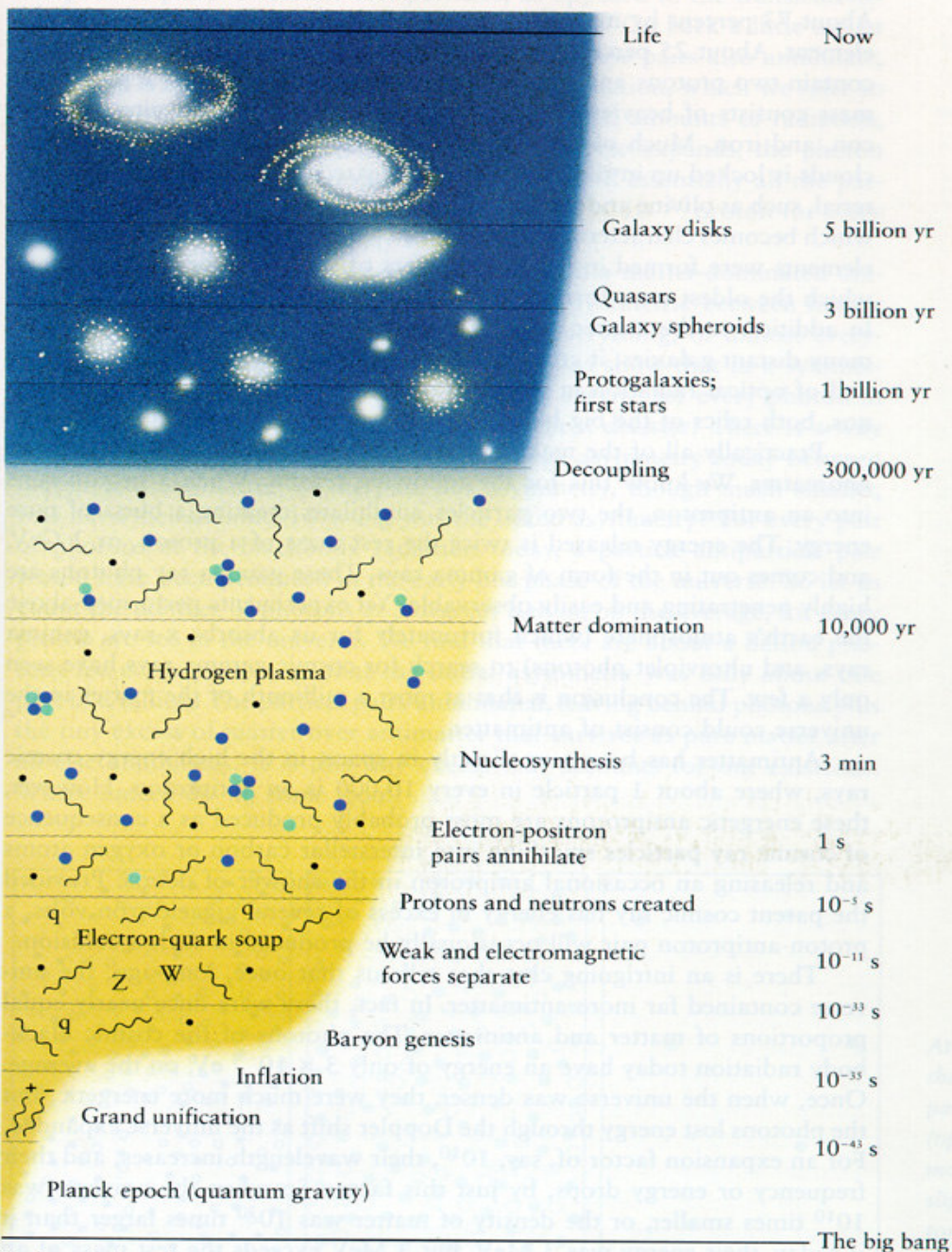

Единно описание на взаимодействията

A CHRONOLOGY OF THE UNIVERSE

**В началото Вселената е била
наистина гореща, ама много
гореща!**

**Света е изглеждал много по-
различен**

- 300 000 г. – Бог каза “Да бъде светлина”
- 3 мин – синтез на ядра – H, He, ...
- 1 с. – аниhilация на електрони и позитрони
- 10^{-5} сек. – формиране на неутрони и протони
- 10^{-11} сек – разделяне на Слаби и ЕМ взаимодействия
- 10^{-35} - 10^{-33} сек – инфлация
- 10^{-43} сек - Квантова гравитация

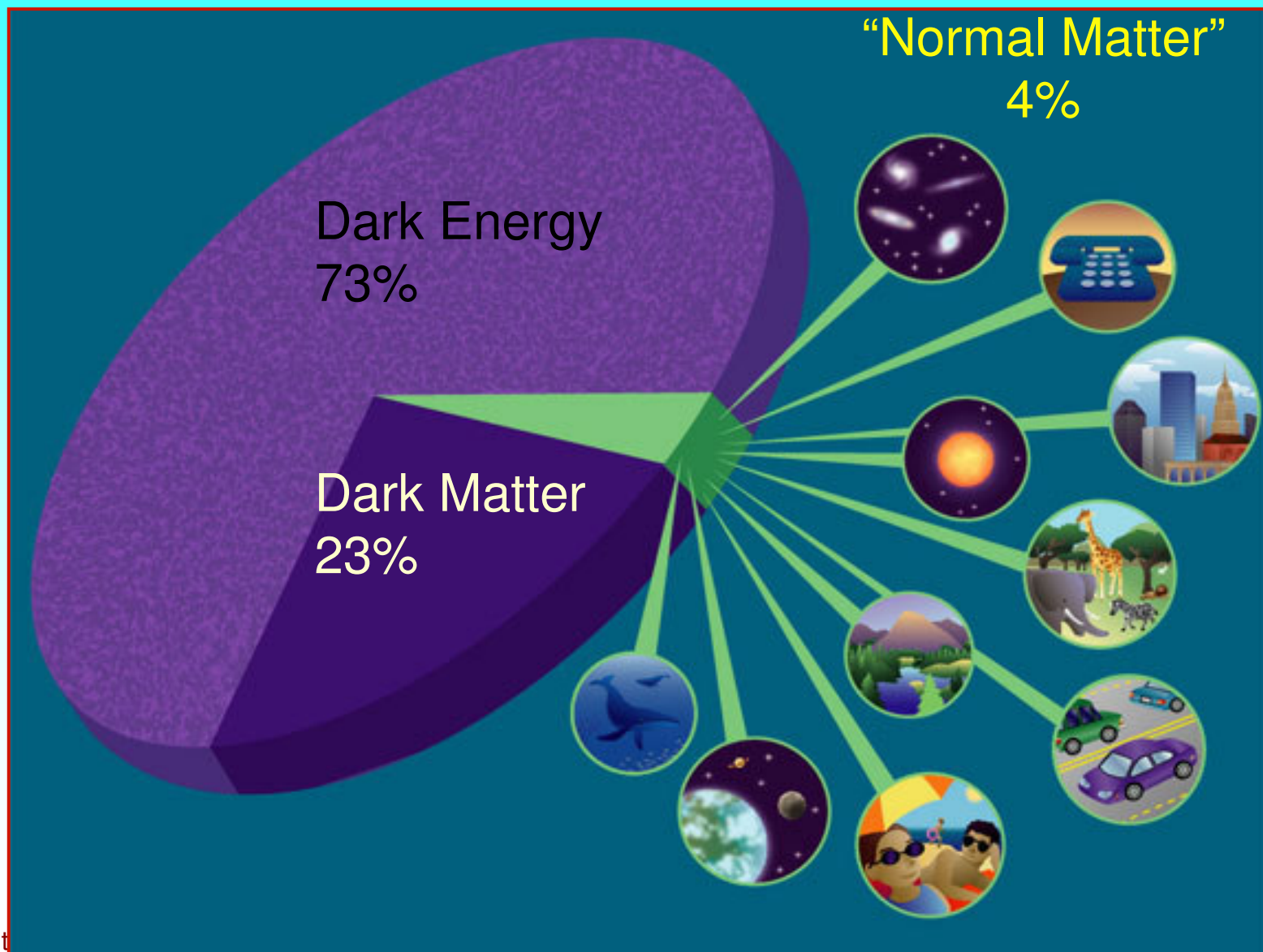
Radius of the universe →

да разберем?

София 20 Септември, 2007

От какво е направена Вселената?

Гравитация – свойства на пространство - времето

Суперсиметрия

Как да ги обединим?

Гравитация - пространство-време

Електрослаби - вътрешна симетрия

Силни - вътрешна симетрия

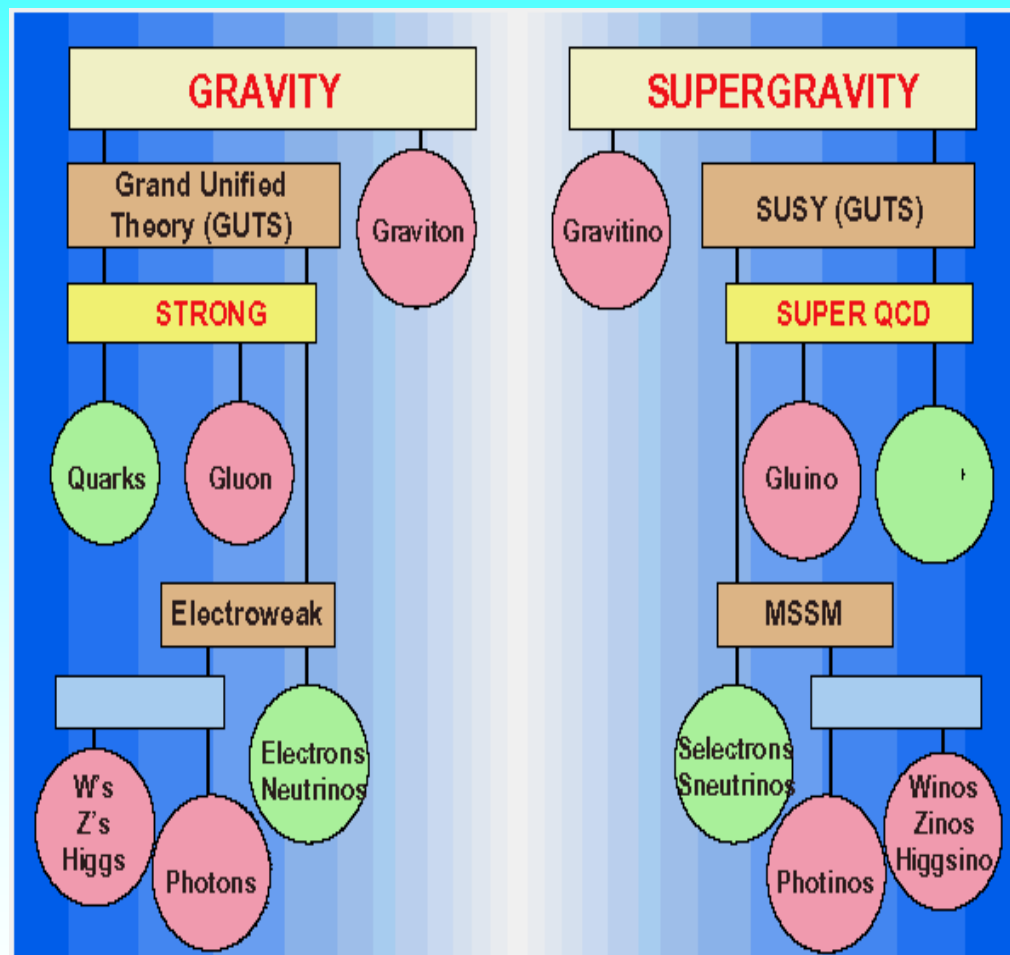
Суперсиметрия – симетрия между бозони и фермиони

Работи добре, но

Цена: много нови частици!

На всяка фундаментална частица – партньор със спин 0

На всеки преносител – спин 1/2

Колко мерно е пространство – времето?

Models with extra dimensions can

- **unify all interactions**
- **solve the hierarchy problem**
- **link String Theory to Standard Model**
- **make Quantum Gravity and String Theory accessible at LHC**

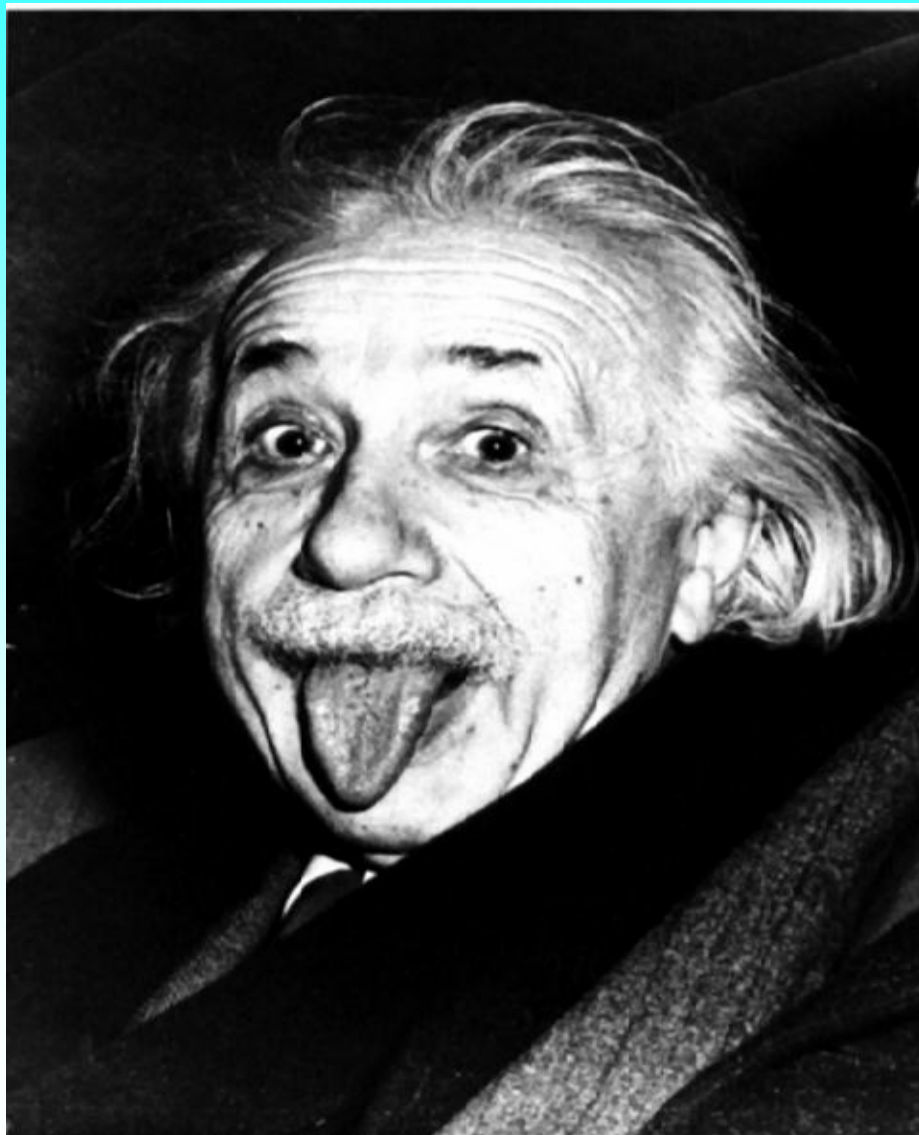
like Prometheus made the divine fire accessible for people

Perhaps it is only a dream...

But I wish you and me this dream to come true!

Как да пресъздадем раждането?

L. Litov

Имало ли е голям взрив? Как да разберем?

$$E = m c^2$$

**Енергията е материя
Материята е енергия**

**Много енергия = много материя
И обратно
Много материя = много енергия**

София 26 Септември, 2007

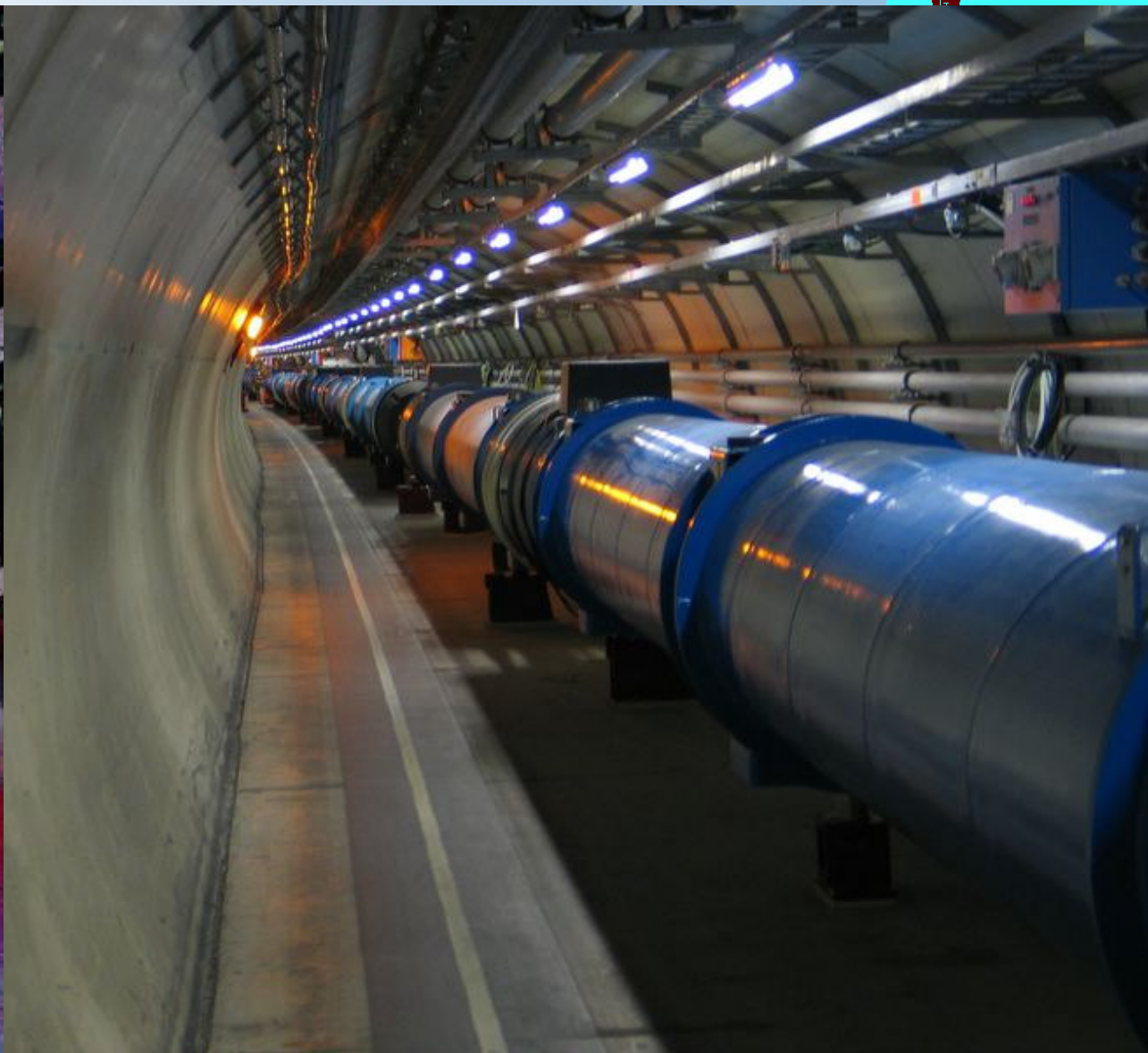

Как се прави тази магия?

LHC

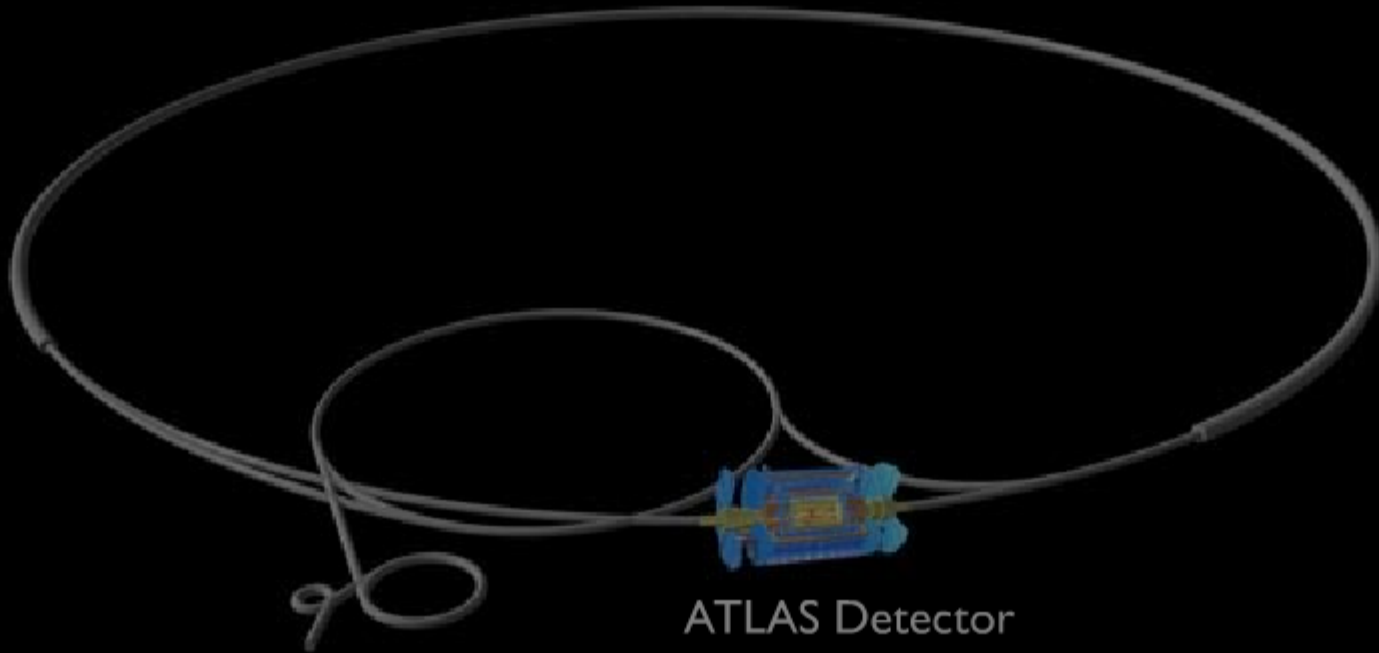

голям взрив? Как да разберем?

София 26 Септември, 2007

PLAY ▶

Large Hadron Collider

ATLAS Detector

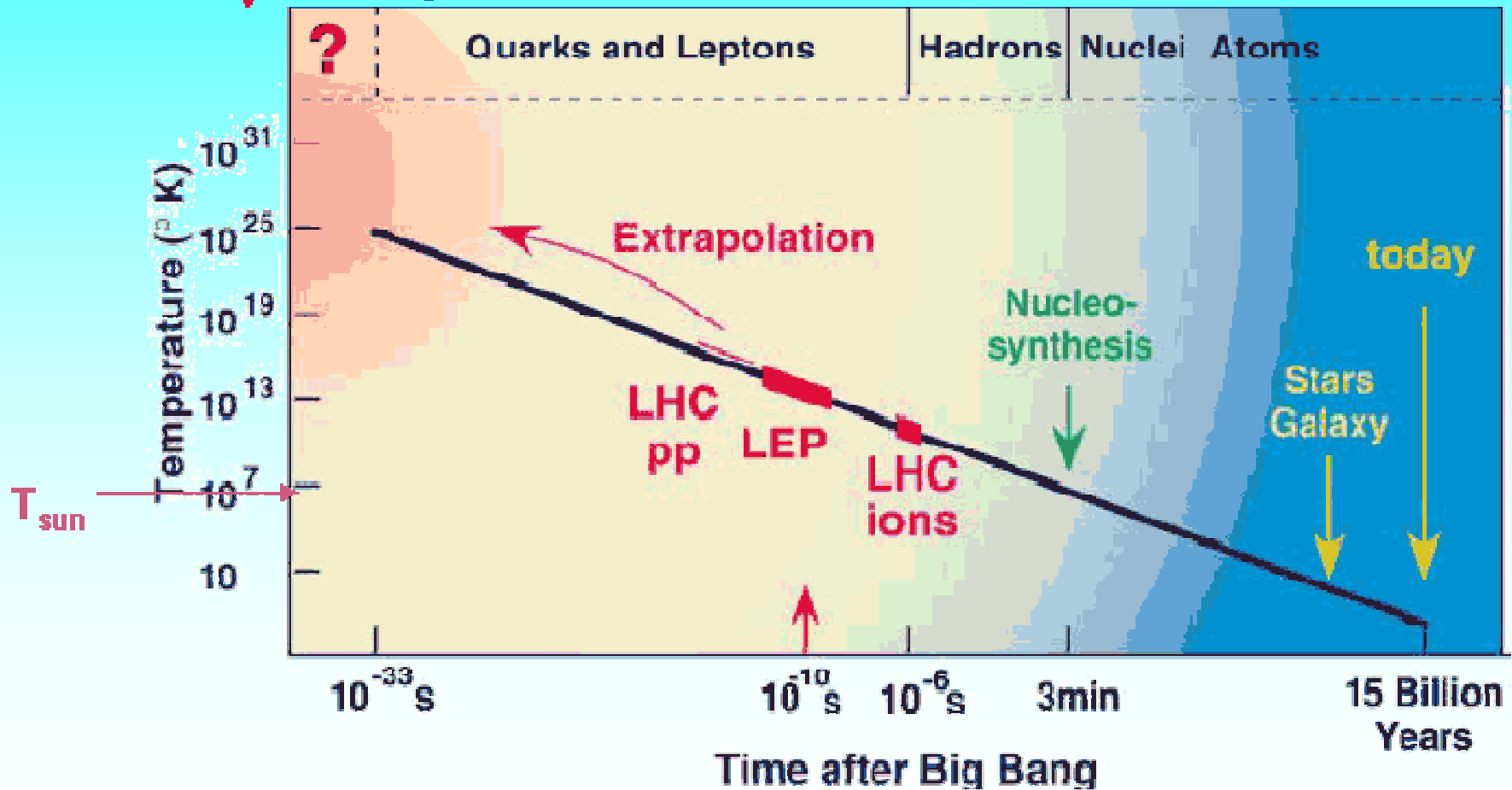

Назад към началото

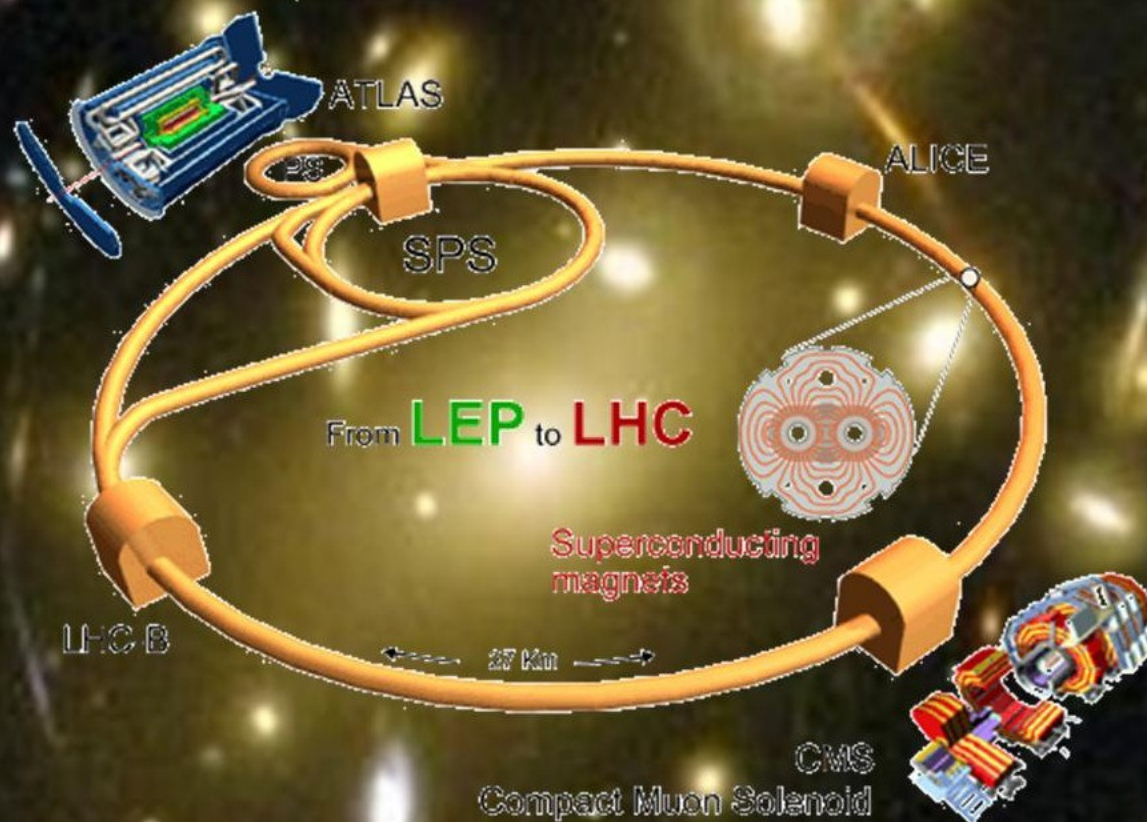

Metaphysics **Quantum Gravity**

Electroweak Transition

Голямото търсене на тайните на Вселената

Започва 2008